

רבי שמעון בר יוחאי ובנו - בין המערה לטבריה

יתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, ויתבי יהודה בן גרים גבייהו. פתח רבי יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהן של אומה זו: תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. רבי יוסי שתק. נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר: כל מה שתקנו - לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין - להושיב בהן זונות, מרחצאות - לעדן בהן עצמן, גשרים - לטיול מהן מכס. הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם, ונשמעו למלכות. אמרו: יהודה שעילה - יתעלה, יוסי ששתק - יגלה לציפורי, שמעון שגינה - יהרג.

..... הלך הוא ובנו ... והתחבאו במערה. התרחש נס ונברא להם חרוב ומעין מים. והיו פושטים בגדיהם והיו יושבים עד צווארם בחול. כל היום למדו [תורה] ובזמן התפילה היו מתלבשים, מתכסים ומתפללים וחוזרים ופושטים את בגדיהם כדי שלא יבלו. ישבו שתיים עשרה שנה במערה. בא אליהו ועמד על פתח המערה, אמר: מי יודיע לבר יוחאי שמת הקיסר ובטלה גזירתו? יצאו ראו אנשים חורשים וזורעים. אמר: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה! כל מקום שנותנין עיניהן - מיד נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם? חזרו למערתכם! חזרו והלכו וישבו שנים עשר חודש. אמרו: משפט רשעים בגיהנום - שנים עשר חודש. יצתה בת קול ואמרה: צאו ממערתכם! יצאו. כל מקום שהיה מכה ר' אלעזר - היה מרפא ר' שמעון. אמר לו: בני, די לעולם אני ואתה. ערב שבת עם חשכה ראו ההוא סבא (זקן אחד) שהיה אוחז בידו שני בדים של הדסים ורץ בין השמשות. אמרו לו: אלה למה לך? - אמר להם: לכבוד שבת. - ויספיק לך אחד? - אחד כנגד זכור, ואחד כנגד שמור. - אמר ללו לבנו: ראה כמה חביבין מצות על ישראל! נתישבה דעתם. שמע רבי פנחס בן יאיר חתנו ויצא לקראתו. הכניסוהו לבית המרחץ והיה מטפל בבשרו. ראה (רבי פנחס) שהיו סדקים בגופו (של ר' שמעון) והיה בוכה ונשרו דמעות מעיניו וציערו אותו. אמר לו: אוי לי שראיתך בכך! - אמר לו: אשריך שראיתני בכך, שאילמלא לא ראיתני בכך - לא מצאת בי כך. בתחילה, כאשר היה מקשה רבי שמעון בן יוחאי קושיא - היה מתרץ לו רבי פנחס בן יאיר תריסר תירוצים. לבסוף, כאשר היה מקשה רבי פנחס בן יאיר קושיא - היה מתרץ לו רבי שמעון בן יוחאי עשרים וארבעה תירוצים.

אמר (ר' שמעון בר יוחאי): הואיל והתרחש לי נס אלך ואתקן דבר, שכתוב: **וּיבֹא יַעֲקֹב עִלְמָם...וַיִּזְוֹן אֶת פְּנֵי הָעִיר** ואמר רב: שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו. **וַיִּזְוֹן אֶת פְּנֵי הָעִיר** - אמר רב: מטבע תיקן להם. ושמואל אמר: שווקים תיקן להם. ורבי יוחנן אמר: מרחצאות תיקן להם. אמר: יש כאן דבר שצריך תיקון? - אמרו לו: יש כאן מקום של ספק טומאה והכהנים מצטערים להקיפו. אמר: היש אדם היודע שהייתה מוחזקת כאן טהרה? אמר לו ההוא סבא: כאן קיצץ בן זכאי תורמסי תרומה. עשה אף הוא כך. כל מקום שהיה קשה - טיהרו, וכל מקום שהיה רפה - ציינו. אמר ההוא סבא: טיהר בן יוחאי בית הקברות! - אמר לו: אילמלי (לא) היית עמנו, ואפילו היית עמנו ולא נמנית עמנו - יפה אתה אומר. עכשיו שהיית עמנו ונמנית עמנו, יאמרו: זונות מפרכסות זו את זו, תלמידי חכמים לא כל שכנ? נתן בו עיניו ומת.

יצא לשוק, ראה את יהודה בן גרים, אמר: עדיין יש לזה בעולם? נתן בו עיניו, ועשהו גל של עצמות.

מסכת שבת דף לג עמוד ב

מחלקי המים

